

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și R.A. „Monitorul Oficial” (www.monitoruloficial.ro). Permișiunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and R.A. „Monitorul Oficial” (www.monitoruloficial.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court’s database HUDOC.

Emitent: CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI
Publicată în : MONITORUL OFICIAL nr. 367 din 27 aprilie 2006
HOTĂRÂREA
din 26 mai 2005, definitivă la 26 august 2005,
în Cauza Costin împotriva României (Cererea nr. 57.810/2000)

În Cauza Costin împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a III-a), statuând în cadrul unei camere formate din: domnii B.M. Zupancic, președinte, J. Hedigan, L. Caflisch, V. Zagrebelsky, doamna A. Gyulumyan, domnul E. Myjer, judecători, și domnul V. Berger, grefier de secție,

după ce a deliberat în Camera de consiliu la data de 3 mai 2005,

pronunță următoarea hotărâre, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află Cererea nr. 57.810/2000, introdusă împotriva României, prin care un cetățean al acestui stat, doamna Maria Costin (*reclamanta*), a sesizat Curtea, la data de 10 noiembrie 1999, în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (*Convenția*).

2. Guvernul român (*Guvernul*) a fost reprezentat de domnul B. Aurescu, agent guvernamental, apoi de doamna R. Rizoiu, care l-a înlocuit în funcție.

3. La data de 5 ianuarie 2004, Curtea (Secția a II-a) a hotărât să comunice cererea Camerei. În conformitate cu dispozițiile art. 29 alin. (3) din Convenție, ea a decis examinarea în același timp a admisibilității și a fondului cauzei.

4. La data de 1 noiembrie 2004, Curtea și-a modificat structura secțiilor (art. 25 alin. 1 din Regulament). Prezenta cerere este repartizată Secției a III-a reorganizată astfel (art. 52 alin. 1).

ÎN FAPT

5. Reclamanta s-a născut în 1932 și are domiciliul în București.

6. Prin Sentința definitivă din 19 august 1993, Judecătoria Craiova a obligat Primăria Orașului Craiova (*Primăria*) și Regia Autonomă de Administrare a Domeniului Public și a Fondului Locativ Dolj (*Regia*) să-i restituie reclamantei fostul apartament (purtând nr. 8), care fusese confiscat de stat în 1948. Instanța i-a acordat, de asemenea, reclamantei 32.540 lei românești, cu titlu de cheltuieli de judecată.

7. La data de 14 martie 1995, în urma contestației Regiei, Judecătoria Craiova a completat Sentința din 19 august 1993. Întemeindu-se pe un raport de expertiză, aceasta a reținut că fostul apartament nr. 8 era constituit, în momentul pronunțării, din apartamentele nr. 10 și 11 din imobilul în cauză. Sentința a devenit definitivă la data de 6 septembrie 1995.

8. La data de 27 octombrie 1995, executorul judecătoresc a întocmit un proces-verbal de punere în posesie a reclamantei cu cele două apartamente identificate de instanța la 14 martie 1995. La data de 27 mai 1996, Regia a informat-o pe reclamanta că de la 1 noiembrie 1995 cele două apartamente care îi fuseseră restituite fuseseră radiate din evidența sa și că familia G., titulara contractului celor două apartamente respective, nu îi mai plătea chirie.

9. La data de 24 august 1995, terțul V.G., chiriașul apartamentului nr. 11, a contestat în fața Judecătoriei Craiova executarea sentinței din 19 august 1993, astfel cum era precizat în sentința din 14 martie 1995. El a invocat faptul că apartamentul pe care îl ocupa nu mai corespundea descrierilor reclamantei cu privire la fostul apartament.

10. După parcurgerea mai multor grade de jurisdicție, prin Hotărârea definitivă din 12 mai 1999, Curtea de Apel Pitești a dat câștig de cauză contestației lui V.G. și a anulat executarea. Ea a reținut că, contrar afirmațiilor Regiei, apartamentul nr. 11, pe care îl ocupa V.G., nu mai corespundea cu cel a cărui proprietară era reclamanta. Ea a constatat, de asemenea, că expertul însărcinat să identifice fostul apartament nr. 8, în cursul examinării contestației formulate anterior de Regie, nu constatare la fața locului situația imobilului.

11. Din documentele transmise Curții rezultă că numai apartamentul nr. 11 este obiectul prezentei cauze, deoarece apartamentul nr. 10, se pare, nu mai există.

12. La data de 8 februarie 2000, Regia a informat-o pe reclamanta că, în urma anulării executării sentinței din 19 august 1993, astfel cum era precizat în sentința din 14 martie 1995, ea trebuia să solicite din nou punerea în posesie a apartamentului. În consecință, la data de 21 februarie 2000, reclamanta a cerut din nou executarea sentinței anterior menționate în fața Judecătoriei Craiova.

13. La data de 23 martie 2000, instanța a informat-o pe reclamanta că punerea în posesie din data de 27 octombrie 1995, realizată de către executorul judecătoresc, era valabilă și ca, în consecință, sentința din 19 august 1993 fusese executată.

14. Cu toate acestea, la data de 14 noiembrie 2000, reclamanta a obținut o copie a unui nou contract de închiriere a apartamentului nr. 11, încheiat între Regie și V.G.

15. La data de 17 iulie 2002, Primăria a respins cererea reclamantei de restituire a apartamentului nr. 11, fostul apartament nr. 8, întemeiată pe Legea nr. 10/2001 privind

regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989 (*Legea nr. 10*).

16. La data de 8 august 2002, reclamanta a contestat decizia primăriei în fața Tribunalului Dolj, care, prin Hotărârea din 21 mai 2003, i-a dat câștig de cauză. Instanța a reținut, de asemenea, că în urma Hotărârii din 12 mai 1999, executarea sentinței din 19 august 1993 fusese complet anulată. Sentința rămăsese neexecutată în măsura în care reclamanta în continuare nu intrase în posesia apartamentului. Întemeindu-se pe o nouă expertiză dispusă în speță și necontestată de părți, tribunalul a reținut că fostul apartament al reclamantei corespundea, în acel moment, cu apartamentul nr. 11. În consecință, având în vedere că Legea nr. 10 își găsea aplicare în cauză, a dispus Primăriei să-i restituie reclamantei apartamentul nr. 11 (fostul apartament nr. 8).

17. Apelul introdus de Consiliul Local Craiova (*Consiliul*) a fost respins la data de 17 februarie 2004 de Curtea de Apel Craiova, care a reținut că reclamanta avea dreptul să formuleze aceasta nouă acțiune, în temeiul Legii nr. 10, în condițiile în care hotărârile judecătorești anterioare prin care s-a dispus punerea sa în posesie fuseseră lipsite de orice efect. În consecință, Consiliul a formulat cerere de recurs. Cu toate acestea, printr-o scrisoare din 13 aprilie 2004 acesta a informat Curtea de Apel că a renunțat la acțiune.

Înalta Curte de Casație și Justiție a stabilit data de 7 iunie 2005 pentru audiere în dosarul de recurs.

18. Cu toate acestea, la data de 14 aprilie 2004 Primăria Craiova și-a modificat Decizia din 17 iulie 2002 și a aprobat restituirea către reclamanta a apartamentului nr. 11 (fostul apartament nr. 8), astfel cum fusese identificat de expertiză pe care se întemeia Sentința din 21 mai 2003. Decizia a fost luată în baza ședinței din 21 mai 2003 și a unei recomandări a agentului guvernamental din 1 aprilie 2004.

19. La data de 27 aprilie 2004, Regia a întocmit procesul-verbal de punere în posesie a reclamantei cu apartamentul nr. 11, pe care aceasta a refuzat să-l semneze pe motivul că expertiza pe care s-a întemeiat Primăria nu identificase corect fostul apartament.

20. Prin scrisoarea din 17 iunie 2004, reclamanta a informat Curtea că a contestat Decizia Primăriei din 14 aprilie 2004 în fața Tribunalului Dolj.

ÎN DREPT

I. Cu privire la pretinsa încălcare a art. 6 alin. 1 din Convenție

21. Reclamanta invocă faptul că neexecutarea hotărârii definitive din 19 august 1993, prin care s-a dispus restituirea bunului sau, i-a încălcat dreptul la un proces echitabil, în special dreptul de acces la justiție, astfel cum este prevăzut în art. 6 alin. 1 din Convenție, formulat după cum urmează:

„Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de

lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședința poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia în interesul moralității, al ordinii publice ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanța atunci când, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției. ”

A. Asupra admisibilității

22. Curtea constată că cererea nu este evident neîntemeiată în sensul art. 35 alin. 3 din Convenție. În plus, Curtea subliniază că cererea nu este lovită de nici un alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, trebuie declarată admisibilă.

B. Referitor la fond

23. Guvernul subliniază că, deși executarea unei hotărâri trebuie considerată că făcând parte integrantă din „proces”, în sensul art. 6 (*Cauza Hornsby împotriva Greciei*, Hotărârea din 19 martie 1997, Culegere de hotărâri și decizii, 1997-II, paragraful 41), există circumstanțe care justifică neexecutarea în natură a unei obligații impuse printr-o hotărâre judecătorească definitivă, fără că neexecutarea să constituie încălcarea articolului. Conform opiniei sale, deoarece procesul civil este guvernat de principiul disponibilității, statul nu este obligat să execute din oficiu toate hotărârile judecătorești. Contrar obligațiilor pozitive care rezultă din art. 8 din Convenție, singura obligație care-i revine statului în virtutea art. 6 este aceea de a crea și de a pune la dispoziție creditorului un sistem judiciar capabil să-l ajute în executarea creanței.

Guvernul consideră că, în speță, executarea sentinței din 19 august 1993 nu era posibilă în urma hotărârii Curții de Apel Pitești din data de 12 mai 1999 care a exclus de la executare apartamentul care fusese identificat în prealabil că fostul apartament al reclamantei. În plus, imposibilitatea executării a fost confirmată prin Hotărârea Curții de Apel Craiova din 17 februarie 2004.

În orice situație, Guvernul consideră că executarea obligației de a o pune pe reclamanta în posesia apartamentului a fost realizată pe altă cale, respectiv cea din Legea nr. 10.

24. Reclamanta contestă poziția Guvernului.

25. Curtea amintește că executarea unei sentințe sau a unei hotărâri a oricărei instanțe trebuie considerată că făcând parte integrantă din „proces”, în sensul art. 6 din Convenție. Dreptul la un tribunal ar fi iluzoriu dacă ordinea juridică internă a unui stat contractant ar permite că o hotărâre judecătorească definitivă și obligatorie să rămână inoperantă, în detrimentul unei părți (*Cauza Imobiliare Saffi împotriva Italiei* [GC], nr. 22.774/1993, paragraful 63, CEDO 1999-V).

26. În prezenta cauză, deși reclamanta obținuse, la data de 19 august 1993, o hotărâre definitivă ordonând autorităților administrative să-i restituie apartamentul și deși făcuse, ulterior, demersuri în vederea executării, decizia a rămas neexecutată, cel puțin până la data de 27 aprilie 2004, datorită deciziilor contradictorii ale instanțelor interne, care au încetinit executarea până la punctul în care reclamanta a fost obligată să înceapă o nouă procedură, pentru a obține aceeași restituire.

27. Or, administrația constituie un element al statului de drept, interesul sau identificându-se cu cel al unei bune administrări a justiției. Așadar, dacă administrația refuză sau omite să execute o hotărâre ori întârzie în executarea acesteia, garanțiile art. 6 de care a beneficiat justițiabilul în fața instanțelor judecătorești își pierd orice rațiune de a fi (*Cauza Hornsby împotriva Greciei*, citată anterior, paragraful 41).

28. Deși Curtea admite, împreună cu Guvernul, că există circumstanțe care justifică neexecutarea în natură a unei obligații impuse de o hotărâre judecătorească definitivă, ea consideră că statul nu se poate prevala de o atare justificare fără să-l fi informat pe reclamant, conform normelor de procedura, prin intermediul unei decizii judecătorești sau administrative formale, de imposibilitatea de a executa că atare obligația inițială, mai ales atunci când acționează în dublă calitate, de deținător al forței publice și de debitor al obligației (vezi, *mutatis mutandis*, *Cauza Sabin Popescu împotriva României*, nr. 48.102/99, paragraful 72, 2 martie 2004). Or, în prezenta cauză, după anularea, la 12 mai 1999, a primei puneri în posesie, autoritățile au adoptat poziții contradictorii cu privire la posibilitatea de a executa Sentința din 19 august 1993. Astfel, pe de o parte, Regia i-a recomandat reclamantei să formuleze o nouă cerere de executare, în timp ce, pe de altă parte, instanța a considerat că punerea în posesie inițială rămânea valabilă.

În plus, faptul că Primăria a fost în măsură, la data de 14 aprilie 2004, s-o pună pe reclamanta în posesia apartamentului confirmă că obligația, astfel cum este stabilită prin Sentința din 19 august 1993, nu a devenit niciodată, din punct de vedere obiectiv, imposibil de executat, nici măcar în urma hotărârii Curții de Apel Pitești din data de 12 mai 1999.

În aceste condiții, Curtea nu poate admite că, în cauză, este vorba despre o situație în care neexecutarea se justifică.

29. Cât despre susținerile Guvernului cu privire la executare și aplicarea Legii nr. 10, Curtea amintește că aceasta executare nu este încă definitivă. Reclamanta a contestat-o în fața instanțelor. În afară de aceasta, Înalta Curte de Casație și Justiție încă nu a luat act, prin intermediul unei hotărâri definitive, de intenția consiliului de a renunța la recursul împotriva Sentinței din data de 21 mai 2003.

30. În plus, punerea în posesie nu a fost efectuată decât după o nouă acțiune formulată de reclamanta. Or, Curtea a hotărât deja că ar fi excesiv să i se ceară unui reclamant care a obținut o hotărâre judecătorească definitivă împotriva statului să formuleze noi acțiuni împotriva autorității pentru a obține executarea obligației în cauza [vezi, *mutatis mutandis*, *Cauza Roman și Hogeia împotriva României* (decembrie), nr. 62.959/2000, 31 august 2004, și *Cauza Metaxas împotriva Greciei*, nr. 8.415/2002, paragraful 19, 27 mai 2004].

31. Cu toate acestea, trebuie remarcat faptul că refuzul reclamantei de a lua în posesie apartamentul după Sentința din 21 mai 2003 nu mai este imputabil statului, în măsura în care reclamanta nu a contestat expertiza care constatare că fostul sau apartament corespundea, la momentul respectiv, cu apartamentul nr. 11. Cu toate acestea, chiar presupunând că punerea în posesie din data de 27 aprilie 2004 constituie încheierea executării, aceasta nu înseamnă că perioada în cursul căreia Sentința din 19 august 1993 a rămas neexecutată, respectiv peste 10 ani, dintre care 9 ani și 10 luni după 20 iunie 1994, data ratificării Convenției de către România, nu este rezonabilă. Or, în toată această perioadă, reclamanta a depus toate diligențele necesare pentru a obține executarea sentinței în cauză (vezi, *mutatis mutandis*, Cauza *Timofeyev împotriva Rusiei*, nr. 58.263/2000, paragraful 42, 23 octombrie 2003).

32. În plus, Curtea constată că autoritățile nu au găsit o soluție pentru a o pune pe reclamanta în posesia apartamentului decât la data de 14 aprilie 2004, respectiv după comunicarea prezentei cauze către Guvern și după intervenția directă a Agentului Guvernamental pe lângă autoritățile competente (vezi, *mutatis mutandis*, Cauza *Burdov împotriva Rusiei*, nr. 59.498/2000, paragraful 36 CEDO 2002-III).

33. Aceste elemente îi sunt suficiente Curții pentru a conchide că, în prezenta cauză, sistemul pus la dispoziție reclamantei pentru a obține executarea sentinței din 19 august 1993 nu este eficient. Refuzând executarea, cel puțin timp de 9 ani și 10 luni, a hotărârii definitive dispunând punerea reclamantei în posesie, autoritățile naționale au lipsit-o pe reclamanta de un acces efectiv la justiție.

34. În consecință, a fost încălcat art. 6 alin. 1 din Convenție.

II. Cu privire la aplicarea art. 41 din Convenție

35. În temeiul art. 41 din Convenție,

„Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă”.

A. Prejudiciul moral

36. Reclamanta solicită suma de 10.000 euro, cu titlu de prejudiciu moral.

37. Guvernul consideră că aceasta cerere este excesivă și că nu există nici o legătură de cauzalitate între încălcarea invocată de reclamanta și prejudiciul pe care l-ar fi suferit. El amintește că autoritățile naționale au rezolvat cauza dispunând punerea în posesie a reclamantei cu apartamentul solicitat. În cele din urmă, constatarea unei încălcări de către Curte ar putea să reprezinte o reparație suficientă pentru orice prejudiciu moral pe care l-a suferit reclamanta.

38. Curtea amintește că o hotărâre de constatare a unei încălcări creează pentru statul pârât obligația juridică de a pune capăt încălcării și de a anula consecințele, astfel încât să

restabilească, în măsura posibilităților, situația anterioară acesteia (Cauza *Metaxas împotriva Greciei*, citată anterior, paragraful 35, și Cauza *Iatridis împotriva Greciei* (satisfacție echitabilă) [GC], nr. 31.107/1996, paragraful 32, CEDO 2000-XI).

39. Curtea a constatat încălcarea drepturilor reclamantei, prin neexecutarea unei hotărâri judecătorești definitive prin care administrația a fost obligată să o pună în posesia unui apartament.

În consecință, Curtea consideră că reclamanta a suferit un prejudiciu moral, ca urmare a frustrării provocate de imposibilitatea executării sentinței pronunțate în favoarea ei, și că prejudiciul respectiv nu este suficient compensat prin constatarea încălcării.

40. În aceste împrejurări, având în vedere ansamblul elementelor aflate în posesia sa și statuând în echitate, în conformitate cu art. 41 din Convenție, Curtea acordă reclamantei suma de 3.000 euro, cu titlu de daune morale.

B. Cheltuieli

41. Reclamanta solicită, de asemenea, 5.000 euro pentru cheltuielile realizate la instanțele judiciare interne, în special cheltuieli de transport de la București, unde locuiește, la Craiova, sediul instanțelor care i-au judecat cauza, ca și cheltuieli de cazare, recunoscând în același timp că nu poate produce documente justificative în sprijinul tuturor cererilor sale.

42. Guvernul se opune acordării acestei sume, pe care o consideră nedovedită. Conform opiniei sale, reclamanta nu a probat necesitatea pretinselor cheltuieli.

43. În conformitate cu jurisprudența Curții, un reclamant nu poate obține rambursarea cheltuielilor decât în măsura în care se stabilește realitatea, necesitatea și caracterul rezonabil al cuantumului lor. În cauza și luând în considerare elementele de care dispune și alte criterii menționate anterior, Curtea consideră rezonabilă suma de 100 euro, cu titlu de cheltuieli în procedura internă, și o acordă reclamantei.

C. Majorări de întârziere

44. Curtea apreciază adecvat să stabilească valoarea majorărilor de întârziere în raport cu rata dobânzii pentru facilitatea de credit marginal practică de Banca Centrală Europeană, majorată cu trei procente.

PENTRU ACESTE MOTIVE,
CURTEA,
ÎN UNANIMITATE,

1. declară cererea admisibilă;
2. hotărăște că a fost încălcat art. 6 alin. 1 din Convenție;
3. hotărăște:

a)ca statul pârât trebuie să-i plătească reclamantei, în termen de 3 luni de la data rămânerii definitive a hotărârii, în conformitate cu art. 44 alin. 2 din Convenție, 3.000 euro (trei mii euro) pentru prejudiciul moral și 100 euro (o sută euro) pentru cheltuieli, plus orice sumă care ar putea fi datorată cu titlu de impozit;

b)ca, începând de la expirarea acestui termen și până la efectuarea plății, aceste sume vor fi majorate cu o dobândă simplă egală cu rata dobânzii pentru facilitatea de credit marginal practică de Banca Centrală Europeană, majorată cu trei procente;

4. respinge cererea de acordare a unei satisfacții echitabile pentru rest. Redactată în limba franceză, apoi comunicată în scris la data de 26 mai 2005, în aplicarea art. 77 alin. 2 și 3 din Regulament.

Bostjan M. Zupancic
președinte

Vincent Berger,
grefier